

การเฝ้าระวังขยะ

องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล จังหวัดภูเก็ต

สภาพพื้นที่ของตำบลเชิงทะเลเป็นชุมชนติดชายฝั่งทะเล มีชายหาดที่สวยงามหลายแห่ง ทำให้กลายเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตทางด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และจากการเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวสิ่งที่ตามมาคือปริมาณขยะในชุมชนมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นถึง 15-20 ตัน/วัน องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลได้ทำการจัดเก็บขยะมูลฝอยในชุมชนต่างๆ โดยจัดรถเก็บขยะ แต่ยังเก็บได้ไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ บางจุดขยะเกลื่อนกลาด ส่งผลให้เกิดปัญหาการตกค้างของขยะที่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนและทำลายทัศนียภาพของชุมชน นอกจากนี้สภาพทั่วไปในชุมชนยังไม่เรียบร้อยและไม่สะอาดตา มีเศษขยะทิ้งตามถนน

อบต.เชิงทะเล ได้เล็งเห็นปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในชุมชน และเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ความรับผิดชอบของ อบต. จึงมีแนวคิดในการกำจัดขยะเหล่านี้ให้ลดน้อยลง เพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน โดยที่ อบต.ได้รับประโยชน์จากจำนวนขยะที่ต้องส่งจัดเก็บลดลง รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ลดลงด้วย

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: กลาง

จังหวัด: ภูเก็ต

ประชากร: 11,612 คน

พื้นที่: 32.95 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

อบต.เชิงทะเล จึงได้จัดทำ “โครงการเฝ้าระวังขยะ” ขึ้น ในปี 2545 โดยการจ้างแรงงานผู้ทำงานในชุมชน และลูกจ้างของ อบต.ที่ต้องการมีรายได้เสริม เพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังขยะในชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ปริมาณขยะในชุมชนที่ อบต.ต้องจัดเก็บลดลง พร้อมทั้งยังช่วยรักษาความสะอาดเรียบร้อยในชุมชน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดระบบการเฝ้าระวังขยะ โดยมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้
 - รับสมัครสมาชิกโครงการ จำนวน 10 คน ทำหน้าที่ออกเฝ้าระวังขยะในตำบล
 - สมาชิกออกตรวจตราจัดเก็บขยะบริเวณถนน ชายหาด สถานที่ชุมชนหนาแน่น สถานที่ราชการในเขตพื้นที่ อบต. และในบริเวณที่รถขยะของ อบต.จัดเก็บไม่ทั่วถึง โดยทำการจัดเก็บขยะทุกวัน นำมาคัดแยกและนำไปขายให้กับร้านขายของเก่าในชุมชน โดยค่าขยะที่สมาชิกขายได้จะเป็นของสมาชิก ซึ่งถือเป็นค่าตอบแทนการทำงาน นอกเหนือจากค่าตอบแทนที่ อบต.ได้มอบให้เดือนละ 2,000 บาท ซึ่งสมาชิกที่เป็นลูกจ้างของ อบต.จะออกเก็บขยะหลังจากเวลางานแล้ว
 - ทุกสิ้นเดือนสมาชิกรับค่าตอบแทนประจำเดือน พร้อมทั้งส่งแบบฟอร์มข้อมูลปริมาณขยะที่จัดเก็บได้ให้แก่เจ้าหน้าที่พัสดุ เพื่อทำการบันทึกและรวบรวมไว้เป็นหลักฐาน
 - อบต. ติดตามและประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยเจ้าหน้าที่ อบต.ทำการรวบรวมปริมาณขยะที่เก็บได้ในแต่ละเดือนจากสมาชิก พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการลงไปตรวจสอบและสำรวจชุมชน
2. สภาพแวดล้อมโดยรอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ชายหาด และถนนโดยรอบชุมชนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีขยะตกค้าง เนื่องจากเก็บขยะได้ครอบคลุมมากขึ้น

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	- งบประมาณของ อบต. ในปี 2545 จำนวน 77,110 บาท เพื่อใช้ในการจัดทำรถพ่วงจักรยานยนต์ในการเก็บขยะ จำนวน 10 คัน - งบประมาณของ อบต. ในปี 2546 จำนวน 200,000 บาท เพื่อใช้เป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานของสมาชิก จำนวน 10 คน คนละ 2,000 บาท/เดือน
อุปกรณ์/เครื่องมือ	รถพ่วงจักรยานยนต์ จำนวน 10 คัน
บุคลากร	- สมาชิกของโครงการ (ประกอบด้วยลูกจ้างของ อบต. และชาวบ้านในชุมชน) ทำหน้าที่จัดเก็บขยะในแหล่งต่าง ภายในชุมชน จำนวน 10 คน ทำงานทุกวัน - เจ้าหน้าที่ อบต. ทำหน้าที่จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ติดตามผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน จำนวน 2-3 คน ทำงาน 3 วัน/เดือน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2545	- ปลัด อบต. ได้แนวคิดการดำเนินงานจากสมาคมสร้างสรรค์ไทย เนื่องจากเห็นว่าทางเลือกนี้เป็นวิธีการที่ดีในการรักษาความสะอาดของทุกชุมชน นอกจากนี้ยังสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอีกด้วย และสร้างรายได้ให้แก่ลูกจ้าง อบต. หรือชาวบ้านที่ว่างงาน - นายกสมาคมสร้างสรรค์ไทยเข้ามาให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการดำเนินโครงการ	ปลัด อบต./ คณะผู้บริหาร/ สมาคมสร้างสรรค์ไทย
2545	- จัดประชุมคณะผู้บริหารของ อบต. โดยปลัด อบต. เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน และคณะผู้บริหารเห็นชอบให้ดำเนินการ - เขียนโครงการเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุน และเสนอโครงการต่อที่ประชุมสภา อบต. และได้รับงบประมาณ จำนวน 77,110 บาท	คณะผู้บริหาร/ ปลัด อบต.
2545	- วางแผนปฏิบัติการ เพื่อสรรหาวิธีการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้ - จัดประชุมคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายภายในองค์กร - จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ (รถสามล้อพ่วงข้าง) - จัดแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ	ปลัด อบต./ เจ้าหน้าที่ อบต.
2545	- ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการให้แก่ประชาชนในตำบลในรูปแบบต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียงประจำหมู่บ้านในชุมชน, แผ่นพับ, ป้ายผ้าประชาสัมพันธ์, ทำหนังสือปิดประกาศตามสถานที่ราชการต่างๆ และการประชาสัมพันธ์โดยการบอกกล่าวเพื่อสรรหาสมาชิกเข้าร่วมโครงการ	เจ้าหน้าที่ อบต.
2545	- รับสมาชิก จำนวน 10 คน พร้อมทั้งดำเนินการฝึกอบรมสร้างความเข้าใจและให้แนวทางในการปฏิบัติตามโครงการ	ปลัด อบต./ เจ้าหน้าที่ อบต./ เจ้าหน้าที่สมาคมสร้างสรรค์ไทย

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ธันวาคม 2545 เป็นต้นมา	- ดำเนินงานตามโครงการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ • จัดให้สมาชิกดำเนินการเฝ้าระวังจัดเก็บขยะบริเวณริมสองข้างถนน ชายหาด ชุมชน หนาแน่น สถานที่ราชการในเขต อบต. และในบริเวณที่รกร้างของ อบต. จัดเก็บไม่ทั่วถึง • แบ่งเส้นทางการจัดเก็บขยะ • มีเจ้าหน้าที่ในการติดตามผล ประเมินผลงานทุกเดือน และทำการสรุปผล	สมาชิกโครงการ/ เจ้าหน้าที่ อบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

สมาคมสร้างสรรค์ไทย ให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้ในด้านต่างๆ ตั้งแต่ขั้นตอนการริเริ่มโครงการ เช่น ให้ความรู้ในการดำเนินการคัดแยกขยะแก่สมาชิก ร่วมรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปในชุมชนในเรื่องขยะมูลฝอย รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน และประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ พร้อมกับติดตามประเมินผลร่วมกับ อบต.

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ปริมาณขยะในชุมชนมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นถึง 15-20 ตัน/วัน การจัดเก็บขยะมูลฝอยในชุมชนต่างๆ ไม่สามารถจัดเก็บได้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ส่งผลให้เกิดปัญหาการตกค้างของขยะที่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนและทำลายทัศนียภาพของชุมชน นอกจากนี้สภาพทั่วไปในชุมชนยังไม่เรียบร้อยและไม่สะอาดตา มีเศษขยะทิ้งตามถนน

หลังการดำเนินการ

1. สมาชิกของโครงการที่เป็นอาสาสมัคร ทั้ง 10 คน สามารถลดปริมาณขยะลงได้ 1.54 ตันในระยะเวลา 4 เดือน ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน 2546 จากปริมาณขยะทั้งหมด 15-20 ตัน/วัน เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณที่สมาชิกจัดเก็บได้อาจมีปริมาณไม่มากเท่าใดนัก แต่สมาชิกสามารถจัดเก็บขยะได้ทั่วถึง โดยเฉพาะในบริเวณที่รกร้างเข้าไม่ถึง นอกจากนี้ปริมาณขยะที่อบต. จัดเก็บได้จะขึ้นอยู่กับการท่องเที่ยวของ อบต. เช่น ในปี 2547 ในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม ปริมาณขยะโดยเฉลี่ย 5.43 ตัน/วัน ส่วนในช่วงฤดูการท่องเที่ยวในเดือนเมษายน-กรกฎาคม ปริมาณขยะที่จัดเก็บได้ประมาณ 10.18 ตัน/วัน
2. สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ที่ว่างงานในชุมชน และสร้างรายได้เสริมให้กับลูกจ้าง อบต. จำนวน 10 คน ได้เป็นเงินประมาณ 5,000 บาท/เดือน
3. ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวที่สะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น หาดสุรินทร์มีความสะอาดมากขึ้น ส่งผลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก
4. ประชาชนในตำบลสนใจให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และพอใจกับความสะอาดเรียบร้อยภายในชุมชน นอกจากนี้ ยังสามารถลดปัญหาขยะตกค้างในตำบลได้เกือบ 100%

*ตารางแสดงปริมาณขยะที่ อบต.จัดเก็บได้ ในปี 2547

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
ปริมาณขยะ (ตัน/เดือน)	85.98	223.21	172.42	228.34	325.17	313.98	249.30

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
การดำเนินการจัดเก็บขยะยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ยังมีบางพื้นที่ที่ยังไม่สามารถจัดเก็บขยะได้ มีขยะตกค้าง	จัดเส้นทางเดินรถของพนักงานเก็บขยะให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดผังเส้นทางเก็บขยะของ อบต. เพื่อจะได้ทราบที่มา สัดสวนและประเภทขยะที่ชัดเจนว่ามีปริมาณเท่าใดและมีอะไรบ้าง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การที่โครงการสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่ลูกจ้างของ อบต.และประชาชนที่ว่างงาน การรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน และผู้ประกอบการต่างๆ ได้คัดแยกขยะ รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการรีไซเคิลอย่างจริงจัง ส่งผลให้โครงการลุล่วงประสบผลสำเร็จได้เร็วขึ้น รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่การร่วมวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ จนกระทั่งร่วมรับผลประโยชน์เป็นวิธีการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันของชุมชนได้เป็นอย่างดี

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

- อบต.มีแนวทางการดำเนินการในอนาคตดังต่อไปนี้
1. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ รวมทั้งประสานงานกับโรงเรียนที่อยู่ในเขต อบต. จัดอบรมให้ความรู้ สาธิตการคัดแยกขยะ ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ตจัดกิจกรรมแยกขยะในโรงเรียนและชุมชน
 2. จัดอบรมพนักงานเก็บขยะ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะและความปลอดภัยในการจัดเก็บขยะ
 3. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ให้ประกอบด้วยระดับผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นพนักงานประจำรถเก็บขยะ พนักงานกวาดขยะ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน และระบุนโยบายความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน

บทเรียนที่ได้รับ

โครงการช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาชุมชนของตนได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นโครงการที่ใหญ่โตใช้งบประมาณสูง หากแต่เป็นโครงการที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ก็สามารถเป็นโครงการที่แก้ไขปัญหาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

การจัดทำโครงการนี้ ต้องคำนึงถึง งบประมาณที่เพียงพอสามารถจัดสรรเป็นเงินค่าตอบแทนสมาชิกในแต่ละเดือนได้ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวข้อง มีหน่วยงานภายนอกให้ความช่วยเหลือ มีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน ความรับผิดชอบของผู้ร่วมงาน รวมทั้งการยอมรับของคนในชุมชน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นางวิภาดา จุลศรี
ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่ธุรการ
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล
ที่อยู่ : หมู่ที่ 1 ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต 83110
โทรศัพท์ : (076) 2710-967

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ที่ 1 ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต 83110
ขนาดพื้นที่	32.95 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	21,329,190 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	44,339,496 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนประชากร	11,247 คน
จำนวนครัวเรือน	4,326 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	47,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลเชิงทะเล มีสภาพทั่วไปของชุมชนติดชายฝั่งทะเล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชายหาด และเป็นเนินสูง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว และเป็นลูกจ้างในส่วนของสถานประกอบการต่างๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร และอื่นๆ ลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นชุมชนเมือง ปัจจุบันเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวและเมืองแห่งการประกอบธุรกิจการค้า ประชาชนจึงมีวิถีการดำเนินชีวิตแบบชาวเมืองที่ค่อนข้างมีความห่างเหินลักษณะต่างคนต่างอยู่ ศักยภาพที่เอื้ออำนวยในการพัฒนา ได้แก่ 1. เป็นชุมชนที่มีความเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง 2. เป็นชุมชนที่มีการเพิ่มของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ 3. ประชาชนมีความรู้การศึกษาดี และมีความสนใจในการเมือง 4. ประชาชนในพื้นที่ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ดี